

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobců: **a) Ing. arch. E. M.,** zastoupená JUDr. Milanem Jebavým, advokátem se sídlem Italská 1274/8, Praha 2, **b) JUDr. M. J.**, proti žalovanému: **Krajský úřad Středočeského kraje,** se sídlem Zborovská 11, Praha 5, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 5. 2017, č. j. 063439/2017/KUSK, o kasační stížnosti žalobkyně a) proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 5. 10. 2017, č. j. 45 A 112/2017 – 22,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 5. 10. 2017, č. j. 45 A 112/2017 – 22, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobci (manželé) dne 2. 8. 2017 podali žalobu proti výše označenému rozhodnutí žalovaného. Společně s podáním žaloby nezaplatili soudní poplatek, a proto je Krajský soud v Praze usnesením ze dne 23. 8. 2017, č. j. 45 A 112/2017 – 18, vyzval k zaplacení (dále jen „krajský soud“ a „výzva k zaplacení“). Výroková část se skládala ze dvou výroků, které povinnost k zaplacení soudního poplatku ve výši 3000 Kč stanovily jednotlivě pro každého ze žalobců [výrok I. stanovil povinnost žalobkyni a), výrok II. žalobci b)], neboť netvořili nerozlučné společenství účastníků. Každému ze žalobců krajský soud zároveň stanovil povinnost zaplatit soudní poplatek do 7 dnů od doručení daného usnesení na účet soudu nebo (kolkem) na připojeném tiskopise. Oběma určil pro platbu převodem totožný variabilní symbol. Současně žalobce poučil, že v případě nezaplacení bude řízení zastaveno.

Dne 18. 9. 2017 krajský soud obdržel platbu ve výši 3000 Kč, zaslanou pod stanoveným variabilním symbolem, stejným pro oba žalobce. Ze záznamu o složení plynulo, že částka byla odeslána z účtu, který patřil žalobci b), proto byla přičtena tomuto žalobci na splnění jeho poplatkové povinnosti. Další platbu krajský soud neobdržel, a tak rozhodl v záhlaví uvedeným usnesením (dále jen „napadené usnesení“) o zastavení řízení o žalobě žalobkyně a). V odůvodnění napadeného usnesení opět uvedl, že žalobci netvořili nerozlučné společenství a každý z nich byl povinen soudní poplatek zaplatit v plné výši, což však učinil pouze žalobce b).

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalobce b)

[2] Proti výroku I. napadeného usnesení podala žalobkyně a) (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost, kterou opírá o důvody dle § 103 odst. 1 písm. d) a e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), tedy namítá nepřezkoumatelnost napadeného usnesení a jeho nezákonnost.

[3] Stěžovatelka uvádí, že k zastavení řízení nebyly splněny podmínky, neboť soudní poplatek řádně uhradila na účet krajského soudu pod variabilním symbolem, který byl uveden ve výzvě k zaplacení. Stěžovatelka nezkoumala, že totožný variabilní symbol byl stanoven též pro platbu žalobce b), neboť se domnívala, že se jedná o jedinečný symbol. Oba žalobci jsou manželé a platby týkající se společných věcí činí i z účtu žalobce b) bez ohledu na to, komu platba konkrétně svědčí. Stěžovatelka proto platbu více neidentifikovala, např. uvedením svého jména. Žalobce b) měl již v době hrazení soudního poplatku v úmyslu vzít žalobu zpět, což později skutečně učinil, tudíž je zřejmé, že poplatek nebyl hrazen v jeho prospěch. Není důležité, kdo soudní poplatek uhradil, ale podstatné je, že byl zaplacen v souladu s výrokem I. výzvy k zaplacení. Navrhla zrušení napadeného usnesení.

[4] Žalobce b) ve svém vyjádření zaslaném soudu potvrzuje, že soudní poplatek zaplatila stěžovatelka, avšak bez jakéhokoliv ověření byl připsán jemu z důvodu shodného variabilního symbolu. Úhrada částky z účtu vedeného na jméno žalobce b) bez dalšího neprokazuje, že soudní poplatek zaplatil právě za své podání. Skutečnost, že soudní poplatek nechtěl zaplatit, dokládá i jeho zpětvzetí žaloby, které učinil po dohodě se stěžovatelkou, aby zbytečně neplatili dvakrát soudní poplatek. Žalobce b) také požádal o přiznání náhrady nákladů řízení stěžovatelce.

[5] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti. Konstatoval, že stěžovatelka je osobou oprávněnou k jejímu podání, neboť byla účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatelka je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[7] V případech, kdy je řízení krajským soudem zastaveno, lze v kasační stížnosti účinně namítat pouze důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tedy nezákonnost rozhodnutí o zastavení řízení, který v sobě zahrnuje veškerá pochybení, která v souvislosti s takovým rozhodnutím mohla nastat. Úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto toliko posoudit, zda byly splněny podmínky pro to, aby krajský soud řízení o žalobě žalobkyně a) zastavil.

[8] Jádrem sporu je otázka identifikace zaplaceného soudního poplatku. Dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 8. 2011, č. j. 1 As 74/2011 - 251, publ. pod č. 2410/2011 Sb. NSS (dostupný stejně jako ostatní zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu na www.nssoud.cz), účastníci, kteří učinili společný návrh (§ 33 odst. 8 s. ř. s.), netvoří tzv. nerozlučné společenství účastníků ve smyslu § 91 odst. 2 zákona č. 99/1963, občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, neboť tento institut v soudním řízení správním nelze aplikovat. Každý z nich vystupuje v řízení jako samostatný účastník, a proto je každý z nich zvlášť povinen zaplatit soudní poplatek. Oba žalobci tak měli povinnost každý jednotlivě zaplatit soudní poplatek za podání žaloby, o čemž byli ve výzvě k zaplacení správně poučeni.

[9] Poplatníkem soudního poplatku ve správním soudnictví je dle § 2 odst. 2 písm. a) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, ten, kdo podal žalobu nebo jiný návrh, kterým se zahajuje řízení. Poplatník nemusí být zároveň plátcem soudního poplatku, neboť nehraje roli, kdo skutečně (fakticky) jménem poplatníka poplatek zaplatí. Jde tak typicky o zastupitelné jednání, kde nedostatek osobní aktivity jednajícího (poplatníka) nezpůsobuje neplatnost nebo neúčinnost takového úkonu, neboť podstatou úkonu je, aby soudní poplatek za povinnou procesní stranu byl zaplacen (viz rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 7. 2005, č. j. 2 Afs 187/2004 - 69, publ. pod č. 726/2005 Sb. NSS). Nejvyšší správní soud při posuzování zaplacení soudního poplatku zastává právní názor, podle něhož v případě pochybností o tom, zda byl skutečně řádně zaplacen soudní poplatek, či nikoliv, je potřeba spíše upřednostnit řešení směřující k meritornímu rozhodování soudů před procesním ukončováním řízení, jelikož v tomto druhém případě reálně hrozí nebezpečí odepření přístupu k soudu (*denegatio iustitiae*), což je vada dosahující dokonce až ústavní intenzity (shodně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2011, č. j. 2 As 34/2011 – 28).

[10] Ze záznamu o složení (na č. l. 20 spisu krajského soudu) plyne, že krajský soud dne 18. 9. 2017 obdržel platbu v částce 3000 Kč z účtu vedeného na jméno žalobce b) pod variabilním symbolem přiřazeným k projednávané věci. Jelikož platba byla připsána z účtu žalobce b), krajský soud dovodil, že poplatek uhradil za své podání. Takový závěr mohl, ale nemusel být správný; jeho validitu bylo třeba dále ověřit. V důsledku přidělení shodného variabilního symbolu pro oba žalobce postrádal tento symbol schopnost jednoznačně identifikovat na účet soudu připsanou částku. Pokud by žalobu podal pouze jeden žalobce, jedinečný variabilní symbol by umožnil platbu spojit nejenom s konkrétní projednávanou věcí, nýbrž i konkrétním poplatníkem. Variabilní symbol shodný pro oba žalobce však zapříčinil, že pomocí něho bylo možné platbu přiřadit k věci pod sp. zn. 45 A 112/2017, nicméně již neumožňoval jednoznačně určit, kterému ze dvou žalobců platba svědčí. Za této specifické situace k jednoznačné identifikaci platby variabilní symbol nepostačoval. Informace o osobě, na jejíž jméno byl veden účet, ze kterého platba

došla, nemohla přispět k určení poplatníka, neboť dle výše citované judikatury Nejvyššího správního soudu poplatník a faktický plátce soudního poplatku nemusí být tatáž osoba. Platba z účtu žalobce b) proto bez dalšího neznamenala, že jejím účelem bylo splnění poplatkové povinnosti žalobce b) stanovené výrokem II. výzvy k zaplacení, neboť mohla být taktéž úhradou soudního poplatku za podání stěžovatelky. Krajský soud si měl nejprve ověřit, kterému ze žalobců platbu pod variabilním symbolem přičíst. Teprve poté mohl přistoupit k zastavení řízení. Jak dokládají shodná tvrzení stěžovatelky a žalobce b), jejich úmyslem bylo uhradit soudní poplatek za podání stěžovatelky. Tento závěr podporuje i zpětvzetí žaloby žalobcem b) ze dne 3. 10. 2017. Nejvyšší správní soud proto shledal postup krajského soudu vadným a napadené usnesení nezákonným.

IV. Závěr a náklady řízení

[11] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že je kasační stížnost důvodná, a proto podle § 110 odst. 1 věta první s. ř. s. napadené usnesení zrušil (včetně výroku II., který je vůči výroku I. akcesorický) a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. V něm bude krajský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.), žalobu žalobkyně a) projedná a v souladu s § 110 odst. 3 s. ř. s. rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. prosince 2017

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu